СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII. Ч. 131. Джерзі Сити, Н. Дж., четвер, 8-го червня 1939. No. 131. Jersey City, N. J., Thursday, June 8, 1939. VOL. XLVII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свобода": BErgen 4-0237. — Кан. У. Н. Союзу: BErgen 4-1018, 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ДЕМАСКУЮТЬ КОМУНІСТИЧНУ ЯЗВУ

ВАШИНГТОН. — Три свідки з Ню Йорку, члени Воркерс Елайенс, два бувші комуністи, зізнавали, що згаданий Елайенс є в 90% комуністичною організацією, вцілості контрольованою комуністами і працюючою на користь Москви. Тими свідками є: Чарлз Гвайт і пані Френкі Дюті, обоє негри, і Чарлз Волтон, стейтовий директор федерального театрального проєкту.

Волтон говорив, що федеральний театральний проєкт є вцілості під впливами комуністів, які в хитро замаскований спосіб ширять комунізм в Америці. 90% акторів і драматургів у тім проєкті не мають театрального вишколення, а дістались туди виключно через впливи Воркерс Елайенс, що всюди насаджує комуністів.

Чарлз Гвайт зізнавав те саме, а крім того говорив, що кілька літ тому його, разом з іншими 100 американськими комуністами, вислано до Москви, де він переходив курси вуличної боротьби: як нищити на вулицях поязи, а також як підбурювати маси та як організувати вуличні забурення. Московські інструктори виразно їм говорили, що вони мають довершити в Америці комуністичний переворот. Американським неграм обіцяно, що створять з них автономну републику. Коли деякі з вишколених комуністів вернулись до Америки, говорив Гвайт, то за інструкціями Москви довершили голодовий похід до Вашингтону. Гвайт говорив, що приглядаючись ближче до роботи комуністів, він переконався, що вони тільки використовують негрів для своїх комуністично-московських цілей, і тому в 1936 році виступив з комуністичної партії. Свідки зазначували, що силу комуністів у Воркерс Елайенс треба приписати й тому, що, не звертаючи уваги на їх контролю, вони всетаки мають моральне попертя від деяких високих урядовців, як Обрей Віліямс, а навіть пані Рузвелт, яка брала участь у їх нарадах. Воркерс Елайенс, говорили вони, має майже рішальні впливи щодо того, хто має в Ню Йорку дістати працю на „Доблю Пі Ей", або грошеву державну підмогу.

ПРЕЗИДЕНТ ВІДКЛАДАЄ ПОЇЗДКУ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт рішив відложити свою поїздку на захід, а то тому, щоб у часі його відсутности конґрес не перепровадив такого законодавства, що суперечилоб цілям уряду.

КУБА ТАКИ НЕ ДОПУСКАЄ ЖИДІВ.

ГАВАНА. — Хоч кубський президент Бру заявив, що дозволяє 907 жидівським утікачам, що блукають по морі на кораблі Сейнт Луіс, висісти в Кубі, то тепер той дозвіл відтягнено і вїзд таки заборонено. Причиною є це, що американські жиди в переговорах з кубським урядом зобовязались виплатити за кожного жида $500 вїздової такси. А тепер вони чомусь те зобовязання відтягнули.

ЗАСУДИЛИ ПОСАДНИКА БІНҐЕМПТОНУ.

БІНҐЕМПТОН (Ню Йорк). — Лава присяглих суддів признала винуватим хабарництва посадника міста Бінґемптону, Чарлза Креса. Разом з ним узнано винуватим команданта поліції, Ендру Барвінчака.

КОРОЛЬ ПЕРЕЇХАВ ДО АМЕРИКИ.

ДІТРОЙТ. — Англійський король з дружиною і королівською валкою переїхав з Віндзору до Америки. Його виїхала зустрічати спеціяльна делеґація з Вашинґтону. По дорозі населення сердечно витало королівську пару. Цього четверга і пятниці королівська пара буде у Вашинґтоні, а звідтам по пару днях побуту удасться до Ню Йорку на Світову Виставу.

АРЕШТОВАНО ІРЛЯНДСЬКОГО РЕВОЛЮЦІОНЕРА.

ДІТРОЙТ. — Поліція арештувала Сін Росела, команданта ірляндської революційної організації, званої „Айриш Републикен Армі", який у травні прибув нелегально до Америки, а тепер, саме коли англійська королівська пара мала переїздити Дітройт, він чомусь знайшовсь у тім місті. Його „армія" виконала в останніх часах багато терористичних актів у Лондоні.

ЮВИЛЕЙ СВЯЩЕНИКА ЛЯВЕЛЯ.

НЮ ЙОРК. — Парох нюйорської католицької громади, монсіньор Лявель, обходив 60-літній ювилей свого священства, Йому влаштували гостину, на якій були присутні чолові американці. Лявель сидів між губернатором Ліменом і посадником Ля Ґвардією.



ВІДВАЖНА ПРОГУЛЬКА.

Джан Мартучі і його жінка вибралися на цікаву й очайдушну вакаційну подорож: виїхали вони оноді з Ню Йорку до Італії вітрильним човном, що має всього 36 стіп довжини. З ними поїхала залога з 4 осіб.

ЧЕКІСТИ В СТРАХУ.

Якась жінка кинула в московськім театрі пачку до льожі, до якої мав надійти Сталін. Чекісти, яких було повно в театрі, вхопили жінку і кинулись розвивати пачку. Та в ній були тільки ґазети. Думають, що бідна жінка хотіла подати якесь письмо Сталінові до відома.

ПОКУСАВ ДІВЧИНУ.

Анна Полиск, літ 23, що працює за вейтерку в ресторані у Торонті, мала в своїм життю рідкий та немилий досвід. Коли вона нічю верталася з роботи, на неї напав невідомий молодий напасник таки перед її домом, затягнув на коридор та почав її цілувати, та так гарячо, що покусав її лице й уста. На крик дівчини надбіг її шваґер, Іван Костюк, і сполоханий напасник утік. Дівчина пояснила, що невідомий слідив за нею, а на хідник навіть поробив крейдою знаки, щоби бути певним, де її попасти.

НАМАГАЛИСЯ ПЕРЕКУПИТИ СВІДКА.

Львівська поліція арештувала 29-літнього Ізака Васермана фальсе Сеґаля під замітом кишенкових крадіжів, що він їх виконав перед кількома днями, а саме він обікрав Ройзу Ватман, Мендля Реґана і Теодора Сподарка з яворівського повіту. Свідки пізнали Васермана, але він не признався до крадіжів. Безпосередньо по арештуванні Васермана поліція довідалася, що Герман Сеґаль, та Ушер Шапіра намовляли Боруха Фальбера до фальшивих зізнань, зокрема, щоб він, як пошкодований на розправі, яка відбудеться проти Васермана, не обтяжував його. За те вони дали Фальберові 29 зл. Обох жидків, що намагалися перекупити свідка, арештували.

СМЕРТЬ ПОЛІЦАЯ В БОРОТЬБІ З БАНДИТАМИ.

В 9 год. вечором у четвер, 27. квітня, два озброєні бандити напали на дім Марії Вельгус у Римановї. Підчас ґрабіжу надійшли два поліцаї, які поспішили на поміч нападеній. Підчас перестрілки з бандитами згинув один поліцай, Владислав Сікорський з Коросна. Один бандит ранений в ногу, другий утік і його шукає поліція. Раненого бандита відвезли до шпиталю.

ДОРОГИЙ ДАРУНОК КАНАДИ ДЛЯ КОРОЛІВСЬКОЇ ПАРИ.

Домініяльний уряд подарує королівській парі на памятку її відвідин Канади золоту плиту, на якій буде вирізьблена мапа Канади. На тій мапі будуть означені місця, де королівська пара в часі гостини буде задержуватись. Золоту плиту обробляє одна фірма в Монтреалі. Цей дарунок вручить королеві премієр Мекензі Кінг або в Отаві або у Галіфаксі, коли королівська пара буде опускати Канаду.

ГНУЧКЕ СКЛО.

У Німеччині виробляють тепер і таке скло, що можна його згинати, і так легко різати, вертіти та прибивати, як дерево. Таке скло називають „пексі" склом. А виробляють його з ріжного роду живиць і хемічних домішок.

РОСТИНА, ЯКОЇ БОЯТЬСЯ МУХИ.

У пралісах Гондурасу знайдено недавно ростину, від якої мухи, комарі та інші комахи втікають так, як люди від чуми. Названо ту ростину „ґерба де джуиґля", тобто „зілля пралісів". Коли поставлено оту ростину в хаті, то мухи й комарі так утікали від неї, що з розгону аж убивалися до шибок вікон.

ДУМАЮТЬ ПРО МОБІЛІЗАЦІЮ ДІВЧАТ У ВЕЛ. БРИТАНІЇ.

В Лондоні опрацьовують пляни мобілізації молодих жінок на випадок війни. Їх мають покликати до праці у фабриках і на фармах. В короткому часі законопроєкт у тій справі має бути внесений у лондонському парляменті.

„ЗАЛІЗНА СТОРОЖА" ФАШИСТІВ.

На розправі в поліційному суді в Торонті виявилось, що організація канадійських фашистів, звана „Організація Національної Єдности" вдержує т. зв. „залізну сторожу", завданням якої є в потребі „вотурбувати" небажані особи. Член такої сторожі, Артур Бурнел, виявив ці факти підчас розправи проти нього у звязку з редактором місцевого брукового тижневика „Татлера", Ришарда Саїра, якому Бурнел вигрожував смертю за статті проти фашизму. Суд засудив Бурнела з відложенням кари, але ту справу підніс у леґіслятурі посол Гаяс, наслідком чого ґен. прокуратор Конант обіцяв апелювати проти присуду. Провідник фашистів, Фар, заперечив одначе існування такої сторожі в організації і заявив, що Бурнел знову це з пімсти, що його викинули з організації.

Всеж таки поліція ту справу розслідкує, а „демократи" домагаються нагінки на „фашистів".

Пізніще виявилось, що Конант за законом не має права в тім випадку на відклик.

БОРОТЬБА ЗА ФІЛЬМУ.

Голівуд випродукував фільму про життя винахідника телефону, Александра Ґрейам Бела. Бел, як усі знають, жив і працював над винаходом у місті Брендфорд, Онтаріо, де до нині захований його родинний дім, а серед міста стоїть величавий памятник. Але американці — американцями! І історію сфальшують для ефекту. Творчи фільму про Бела, вони знехтували Канаду і Брентфорд, переносячи сцену до Бостону в Злучених Державах. Це так обурило людей у Брентфорді, що вони зажадали від уряду заборони вистав, хоч цензура в Канаді фільму апробувала. Одначе заходи увінчалися хоч частинним успіхом, бо посадник Брентфорду дістав від посла той округи повідомлення, що Голівуд погодився фільму відтягнути з метою справлення бажаних історичних фактів — алі тільки для канадійських вистав, бо стара версія таки остане(ть)ся для вистав в Америці.

НАЙСИЛЬНІШИЙ МАГНЕТ.

Недавно вироблено в Америці страшенно сильний магнет, — такий, що може підняти річ, що важить півтори тисячі разу більше, як самий магнет. Того роду магнет вироблено із сплаву чотирьох металів: заліза, алюмінію, кобальту та ніклю. Пробний магнет, вироблений Спілкою Дженерал Електрик, важить несповна 2 грами. Тим магнетом піднято тягар, що важив 2 тисячі 750 грамів.

НОВИЙ ВЕЛИКИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС ПРОТИ 22 ОСІБ

ЛЬВІВ. — Українські часописи доносять, що в Рівному на Волині розпочався великий політичний процес. На лаві обвинувачених польським прокурором є 22 молодих українців і українок, з того 20 мужчин і дві жінки-волинячки. З мужчин є 16 уроженців Волині, 4 з Галичини. Всі обвинувачені це переважно університетська молодь або абсольвенти середніх шкіл. Акт обвинувачення має 64 сторінки машинового письма. Польський прокуратор закидує усім приналежність і діяльність в організації О.У.Н. в ріжних відступах часу й на ріжних теренах краю, а саме на терені повітів луцького, рівенського, дубенського, костопільського й на терені міста Львова. Деяким закидує акт обвинувачення, що вони в 1937 р., ніби після ліквідації краєвої екзекутиви ОУН з провідником Степаном Бандерою на чолі зорганізували радикальну групу націоналістів „Зов", що мала за мету довершувати актів терору. Верхівка ОУН ніби мала визнати „Зов" анархічною групою й звеліла її зліквідувати смертними партійними присудами. В той ніби спосіб, як подає польський прокуратор, згинули Михайло Копач, Марія Котвалюк і Володимир Мельник.

ЗАЇХАЛИ З НАШИМИ „СИМПАТІЯМИ" ДО — СОВЄТІВ.

ЛЬВІВ. — Польський часопис „Дзеннік Познаньскі" стверджує, що в східній Галичині не добре з польсько-українськими відносинами, та що там панує „атмосфера далека від погоди". І це дивне, пише польська ґазета, бо по розчаруванні українців Німеччиною і Гітлером у справі Карпатської України повинна би природньо наступити нова орієнтація серед українців, і то на — Варшаву. Але так виходить, пише той часопис, що Варшава на тім не скористала, а скофистала „хіба орієнтація на близький Схід". Львівський „Новий Час" додає до цього таке, що той автор, що це написав, „цілком не орієнтується в . . . орієнтації українського загалу, вірніше у висновках, що його зробило українське громадянство з долі Карпатської України".

„ЧАС" ДОБАЧУЄ ОРІЄНТАЦІЮ НА ВАРШАВУ.

ВАРШАВА. — Варшавський „Час" подає, що треба ствердити, що „в останньому часі" українське громадянство „почало орієнтуватися на Варшаву, виказуючи готовість до чинної співучасти в справі нормалізації польсько-українських взаємин". Часопис підкреслює, що не знаходить „ніяких розсудних арґументів, щоб такий прояв „іґнорувати".

ЗАПОВІДАЄ УКРАЇНСЬКУ РАДІОВУ ПРОГРАМУ.

ВАРШАВА. — „Роботнік" звертає увагу, що в Бреславі почала функціонувати нова надавча стація Німеччини, яка надаватиме між іншими українські авдиції, а далі польські, мадярські і т. д. „на славу гітлерівської захланности й гітлерівського варварства".

ЩЕ ДУМАЮТЬ ПРО НОВІ „ПОЛЬСЬКІ" ЗЕМЛІ.

ВАРШАВА. — З промови про „приказ маршалка Пілсудського", виголошеної польським міністром Косцялковським, виходить, що ті прикази ввійшли „в кров поляків" і принесли Польщі теперішні границі, а далі ще і принесуть назад ті землі, які „віддавна повинні були належати до Польщі".

БОЛЬШЕВИЗМ НЕ НА ПЕРШІМ МІСЦІ!

БЕРЛІН. — Витаючи німецьких жовнірів, що пішли боронити Еспанію ґен. Франка, канцлер Гітлер заявив, що це сталося на його приказ. А далі говорив про ворогів Німеччини. І тут бачимо велику зміну. Большевики вже не фіґурують на першому місці, як бувало. Про них Гітлер уже навіть не згадує. Тепер найбільшими ворогами Німеччини є „християнські демократії", між якими на першому місці стоїть Велика Британія.

ПАПА ДАЛІ ПРОТИ СОВЄТІВ.

ВАТИКАН МІСТО. — Папа далі продовжує свої дипльоматичні заходи в справі замирення диктатур і демократій. Але є проти зближення і союзу з Совєтами, стоячи далі на давнім становищі, що церква є безкомпромісовим ворогом большевизму.

В ПАЛЕСТИНІ ТЕРОР.

ЄРУСАЛИМ. — Не тільки араби, але й жиди продовжують терористичну акцію. Через те британська влада відтяла від звязку зо світом жидівське місто Тель Авів. Але тільки на один день. Дано дозвіл довозити до міста тільки молоко і ліки.

ДАЛІ СУДЯТЬ.

МАДРИД. — Військові суди в числі 18 судять день за днем тих, що допустилися „кримінальних злочинів", зокрема вбивств симпатиків ґен. Франка і священиків, як і тих, що бурили церкви.

"SVOBODA" (LIBERTY).
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jeresy City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з пятниці (з англійською частю):		Friday's Issue (witr Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзи Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ХТО ДАСТЬ БІЛЬШЕ

Минув критичний тиждень, що мав вирішити питання війни й миру в Европі, а за ним ще один, а европейська ситуація, що мала в ньому вияснитися, ще не вияснилася. Питання війни й миру ще далі в завішенні й ніхто не може сказати, які вигляди більш правдоподібні.

Ситуація не вияснилася ще через загадкове відношення Росії. Своїми публичними заявами Москва дає між рядками до зрозуміння, що вона схиляється до союзу Англії й Франції. Одначе, даючи це виразно до зрозуміння, рівночасно дає зовсім виразно зрозуміти, що до порозуміння з Англією й Францією ще далеко. Якщо має прийти до такого порозуміння, то це має бути справжнім тридержавним союзом проти Німеччини. Під справжнім союзом Росія розуміє такий союз, що буде ґарантувати забезпечення перед аґресією не лише проти Росії, але й проти пограничних держав, за котрих плечі Росія ховається перед Німеччиною, як Польща, балтійські держави й Румунія. Росія навіть хотілаб ґарантії, що Англія й Франція її будуть боронити на Сході перед Японією.

Є це далеко йдучі домагання, бо бракує в них хіба ще забезпечення боронити Сталіна перед внутрішними противниками. Тому й не диво, що розміри цих домагань викликують широке негодування серед публики Англії та Франції. В газетах цих країн пишеться про большевицький уряд як про твердого купця-кулака, що використовує вповні положення покупця та старається дістати за свій товар можливо найбільшу ціну.

Положення того покупця лежить у тому, що коли Росія не продасть своєї помочі Англії й Франції, то вона може продати її противній стороні. Що це не є виключена можливість, може припускати лише людина, що дивиться на державну політику з сентиментального становища, з якого люди дивляться на родинні й сільські відносини. За останні тижні пересувань на світовій шахівниці не сталася ні одна подія, яка виключалаб зближення між Росією й Німеччиною. Ні Німеччина ні Росія не зробила ні одного кроку, який таке порозуміння унеможливляв би або хочби утруднив. Видно, Росія не вважає такої евентуальности неможливою, а Німеччина, це добре розуміючи, не зачіпає Росії навіть прикрим словом.

Вся ця державна гра має ту практичну науку, що показує, як мало в відносинах держав між собою має значіння ідеольогія або навіть політична, чи суспільна система держави. Не значить це, що ці річи в державних відношеннях не мають ніякого значіння; одначе не мають вони рішального значіння. Як державі треба, вона буде гостро нападати на ідеольогію іншої держави, але ідеольогійний устрій держави не має кардинального значіння, бо коли інтерес держави вимагає, вона звяжеться з державою противної ідельогії або системи.

ДО ЯКОГО ТАБОРУ?

Чимраз більше стає ясним, що Европа (і чи лише Европа?) ділиться на два ворожі табори держав і народів. Точнісінько так, як кілька років перед р. 1914. Чи цей факт прискорить остаточний збройний конфлікт, чи відсуне, чи зліквідує, тяжко передбачити. В кожнім разі загроза евентуальної війни ставляє перед нами питання, з яким бльоком іти, якому з них належати повинні наші симпатії: бльокові дмократій, чи тотальних держав?

Так формулують питання у нас переважно, але відразу треба ствердити, **що таке формулування з ґрунту фальшиве.** Бо конфлікту демократичних держав з тотальними нема. Ось на це я й хочу звернути увагу в цій статті.

Візьмім тотальні держави. Дійсно „вісь" складається з держав, з яких одна фашистівська, друга національ-соціялістична, а обидві явно ворожі засадам сучасної демократії, ворожі принципіяльно... Правда теж, що простягають вони, як евентуальному „третьому в союзі", руку генералові Франкові, який теж ніяких демократичних симпатій досі не зраджував. Але чи це значить, що це ідеольогічний бльок? З повним правом можете заперечливо відповісти на це питання. Бо, наприклад, Альбанія... Цеж також була, хоч і мала, але тотальна держава, в якій дуже мало було сліду від якоїсь демократії. З ідеольогічних мотивів повинна би була Італія сприяти їй. Тимчасом вона гостро-ворожо до неї поставилась і збройно проти неї виступила... Дальше, Греція, це демократична держава, але до неї залицяються й Італія й Німеччина, щоби притягнути її до свого союзу.

Коли візьмемо приклад противної сторони, то байка про ідеольогічні бльоки стане ще смішнішою. Кажуть про демократичні держави. Демократичний бльок. Але деж він, той бльок? Нехай Велика Британія й Франція є демократичними... Але ці демократії ось уже притягли на свою сторону Портуґалію, на якої чолі стоїть диктатор і ворог демократичної думки, Салязар. Дальше, великі демократії Заходу приєднали для своєї політики і свого бльоку Туреччину, про яку ледве чи хтось твердитиме, що є це демократична держава в европейськім сенсі слова на взір Франції чи Англії. Обидві західні демократії попирають і намагаються втягнути до свого бльоку Польщу й Румунію (першу, успішно, другу, покищо, ще ні) держави, які теж правляться не на демократичних засадах. Деж тут демократичний бльок?

Ну, і нарешті, найважніше: порозуміння демократичної Англії й Франції з СССР. Думаю, що лише наші замотиличені адоратори Сталіна можуть говорити, що советська імперія — демократична країна. Наділіж є вона найтотальніша з усіх тотальних держав держава. Цеж держава, де засадою і добрим тоном є попирати ногами всі принципи свободи й демократії і кпити з усіх установ „зогнилої демократичної Европи"... Проте великі демократії Заходу втягають її разом з вище згаданими тотальними державами до свого антинімецького, антитотального бльоку...

Як бачите, байка про два ідеольогічні бльоки є гумбуг. Держави групуються з собою чи проти себе не на підставі голошених ними ідеольогій, лише на підставі своїх інтересів і імперіяльних плянів. Так усе було, так і буде. І цеї правди не треба нам спускати з ока. Отже колиб ми наприклад заявили, що ми в Европі, в евентуальнім конфлікті, будемо проти бльоку Франція-Англія-Росія, то навіть евентуально у такому випадку, не тому, що ми противні ідеям демократії, а тільки тому, що Росія підбила нас, що нас нищить і визискує і просто витереблює як націю. Отже тому мусимо бути проти Росії. Колиб, скажім, обставини так повернулися, що Німеччина порозумілася б з якоюсь новою царською Росією, чи хочби й з большевицькою, то ми будемо проти Німеччини, незалежно від того, чи хто з нас є симпатиком чи ворогом тоталізму...

Ось якими засадами мусимо ми керуватися в нашій політичній пропаганді й у виборі нашої політичної „орієнтації" і не давати себе баламутити словам і фразам про ідеольогічні бльоки...

Наші інтереси національні і державні — ось єдиний критерій української політики...

В Москві.

Одного старшого добродія питається хтось, котра година.

— Не знаю... — відповідає добродій.

— А котрого сьогодні є?

— Також не знаю.

— Якто, ви нічого не знаєте?...

— Ні, бо я є приятелем Сталіна, а ніхто з приятелів Сталіна не знає ні дня, ні години...

КОЛИ НАЦІЯ ПЕРЕСЯКАЄ МАТЕРІЯЛІЗМОМ...

(До історії розпаду Чехословаччини. — Чому не було геройської оборони чеської державности?).

Ще досі ломлять собі люди голову, як то могло так статися, що чехи могли так нагло втратити свою державну самостійність. Адже це така подія, якої годі шукати у цілій всесвітній історії.

Аж тепер ціла справа з Чехословаччиною вияснюється. Іменно можна майже напевно сказати, що бувший президент Чехословаччини приняв те, що в Мінхені подиктував Гітлер, не тому, немовби його до того присилували західні держави. Адже відомо, що Бенеш уже знав, що Франція не вирушить на поле бою в обороні Чехословаччини, а проте ще тоді з великим притиском оповістив радіом промову, в якій твердо говорив, що має „свій плян", а тепер знаємо це вже докладно про нього, бо сам Бенеш заговорив про нього в публичнім інтервю, яке з ним мала журналістка Еріка Ман.

Плян оборони Бенеша полягав на вірі у військову допомогу від Советів. Червона Москва запевнила його, що пришле йому військову поміч навіть тоді, колиб Англія і Франція пальцем не рушила.

Треба признати, що Бенеш старався переконатися ще перед тим про це, який стан червоної армії та яке психічне наставлення в Росії. Він заявив в інтервю:

„На короткий час перед конференцією в Мінхені вислав я військову комісію до Росії: Та комісія вернулася з якнайліпшими інформаціями про духову і військову готовість Росії під кожним оглядом. Звіти про її сили морські, воздушні і сухопутні були цілком вдоволяючі".

Чому отже советська Росія не пішла боронити Чехословаччини, на що Бенеш так дуже числив?

Сталося це так тому, що в останній хвилі сама Чехословаччина відмовилася від допомоги большевицької. Наймогутніша в Чехах **аграрна партія** загрозила Бенешові **повстанням,** якщо би він таки візвав советське військо до Чехословаччини. Так говорить Бенеш у згаданім уже інтервю. Тоді він рішився покинути свій плян і зректися допомоги від Советів.

Чи це так дійсно було, певно не знаємо. Та проте і це „вияснення" Бенеша кидає багато світла на дух чеської нації. Виходить, що багаті чеські дідичі і ґазди, що мали добре наладнані господарства, керувались матеріяльними оглядами. Таким чином рішили не політичні, але соціяльно-економічні спонуки.

Тут ми мусимо собі пригадати, що властиво та чеська аграрна партія була необмеженим паном у Карпатській Україні. Вона кидала колоди під ноги щирим українським діячам, вона своїми креатурами обсаджувала там всі важніші урядові становища, а навіть менше важні, як напр. з лісних при камеральних лісах, котрі за якінебудь кавалок ріща стріляли до наших селян.

Велику ненависть взагалі до чехів викликувала та партія між українською людністю.

Адже і ославлений мадярон Бродій був нею протеґований і премієр чехословацького міністерства Беран його власне покликав на президента міністрів у Карпатській Україні.

А скільки соток тисяч корон всадили чеські аґрарії у той бездонний мішок закарпатських кацапів. І ніякі докази на це, що вони є властиво мадяронами, не могли чеських аґраріїв, „затрачених" русофілів, переконати.

Остаточно — комуж має Карпатська Україна завдячувати свою тяжку траґедію, як власне не тим чеським аґрарам та їх провідникові Беранові? Таж то він вислав у Карпатську Україну москвофіла генерала Прхалу, щоби там зліквідувати „українство", хоч знали дуже добре, що це буде лише на користь найбільших ворогів словянства — мадярів.

Велику, тяжку вину приняли чехи на своє сумління за таку тяжку зраду своїх словянських братів. Але може вже не далекий час, коли переконаються і самі чехи, що властивим і одиноким їх союзником зможе стати не хто інший, як власне український народ.

А може поляки, ті найближчі їх словянські сусіди?

Які то „сусідоньки", переконались чехи вже хочби зо справи Заользя. Тай відома річ, що безпосередні географічно сусіди ніколи не є певними союзниками. А „русскі братржі" — всеж таки дуже далеко, бо і від Карпатської України аж **750** кільометрів віддалені. Поміж тими „братржіми" і чехами є ціле величезне море і то українське, котре скоріше чи пізніше дійде до своєї державної самостійности. Може це і не так скоро ще станеться, але що статися мусить — про те писав навіть такий вшехполяк як Роман Дмовський. А чехи — чи їм то буде дуже мило чи ні — будуть мусіти перед Соборною Україною зробити „прийдіте поклонімся".

* * *

При тій нагоді позволимо собі тут напровадити дещо про **чеські жінки,** із часопису **„Жінка"*)**:

Підчас світової війни чеське жіноцтво показало світові свою витревалість і свою працездатність. Про чеських жінок можна сказати, що вони були співробітницями чоловіків у всіх моментах історії чеського народу, особливо при тяжких, складних, історичних ситуаціях.

Таку кваліфікацію чеських жінок можна часто зустрінути в чеській пресі і з нею не можна не погодитись. Особливо багато зробило чеське жіноцтво для свого народу по відновлені чеської державности.

За це 20-ліття існування чеської республики жінки енерґійно і віддано працювали, і вони стрічалися з признанням від цілого світу.

Але можна сказати, що чогось бракувало в їх праці. Справедливо писала в „Жінці" Мілена Рудницька, що чеські матері при тому великому щастю, яке чеському народові принесла світова війна у виді самостійної, багатої, незалежної держави, не звернули уваги на піднесення духовного наставлення своїх дітей, а прищеплювали їм матеріялістичний погляд на життя, бездійність, змагання до вигідного й легкого існування.

І тому, що чеські матері вище ставляли достатки, ніж честь і гідність нації, тому, що вони любили більше мир і вигоди, ніж волю і незалежність — вони втратили все і нині вони мусять дивитися, як діти їх через одну ніч стали рабами німців, а їх гарний і багатий край кольонією.

До цеї думки Мілени Рудницької треба ще додати, що до занепаду чеської держави не в меншій мірі причинилось і це, що чехи взагалі а зокрема і чеське жіноцтво ніяк не могли зрозуміти, що не лише вони одні хотіли жити державним, самостійним життям, що не лише вони одні мали на це право, а що і їх „меншини" як Словаччина і Карпатська Україна цього хотіли і мали на це повне право, хочби у формі автономних країв. І на ту і на другу меншину чехи завсіди накладали свою руку і не тільки не сприяли культурному розвиткові цих народів, а навпаки, використовували з матеріяльного боку так, що, не зважаючи на їх демократичне наставлення, взагалі можна було сказати, що серед своїх менших чехи провадять кольоніяльну політику і тим викликують до себе вороже відношення. Такою політикою чехи створили собі внутрішних ворогів у своїй державі.

Підтримуючи добрі відносини з чеськими жіночими організаціями — українські жінки мало коли чули від чешок співчуття нашим національним домаганням. На наш національний рух вони дивилися як на шкідливе (!) для них явище, як на проблему не до зреалізування і, не звертаючи уваги на слова свого вождя Т. Масарика, що при утисках менших пострадають більше гнобителі ніж гноблені, вони навіть погрожували, що моглиб зовсім знищити наш національний рух на Закарпатті, та не роблять цього через свій демократизм (!).

З матеріяльного боку, чеські жінки були завсіди готові допомогти українкам — чи порадами чи підтримками. Навіть заступалися перед народніми колами в багатьох випадках за наш нарід. — Але наш національно - політичний рух, наше змагання до політичної свободи — ніколи не викликали у них співчуття, а то мабуть тому, що чехи до глибини своєї душі є русофілами і зо спокійним сумлінням готові були підпасти „Великій Росії"; **щоб лиш зберегти для себе спокійне і вигідне життя.**

Отсе незрозуміле недоцінення природних прав і змагань до автономного життя інших народів, що замешкували Чехословаччину, у великій мірі причинилося до втрати чехами їх самостійности, не кажучи вже про те, наскільки їм пошкодили їх симпатії до большевизму.

Ось так писала в „Жінці" п. З. Мірна, яка добре знає чешок та їх жіночий рух. Ось той нахил до безжурного, вигідного життя наказав чеським аґрарникам спротивитися покликанню Советів на поміч, бо вони добре знали, що під Гітлером буде їм вигідніше жити, ніж під большевиками, які зачнуть зараз переводити своєї земельні реформи і взагалі все догори ногами перевернуть. Тай взагалі чехи тримаються звісної засади того жида, що казав: „Нащо я маю для вітчини вмирати? Я волію для вітчини жити!" Чехи не сотворені для геройв. Але може тепер пробудиться у них дух бунту. Та мабуть доперва молоде покоління зможе видати таких, що будуть готові гинути за вітчину.

Кл. Об.

*) Передплата річно $3. Адреса: Львів, вул. Оборони, 12.

Шотляндці.

Мак Сміса судили за вбивство. Лише безсумнівне алібі могло його врятувати.

Оборонець почав промову: „Високий суде! Мій клієнт отримав на критичний час безплатний білет до театру. Чи думаєте, панове судді, що міг його не використати?..."

Судді по короткій нараді звільнили Мак Сміса від вини і кари.

Микола Костомарів.

КУДЕЯР

ІСТОРИЧНА ХРОНІКА В ТРЬОХ ЧАСТИНАХ.

Частина третя.

(97)

Не минуло й три дні після появи тих двох зрадників, до Кудеяра прийшли два новохрещені татари з Урманової шайки.

Вони розповіли йому, як Окул з Урманом і зо своїми ватагами, довідавшись, що інші піддалися царському воеводі, скиталися по лісах, а вкінці скрилися в Бранськім лісі і там розтаборились. А нині, говорили післанці, Окул з Урманом довідалися, що ти живий і пробуваєш в Кримі у хана і післали нас до тебе спитати про здорвля, а колиб ти чого хотів від нас чи що нам приказати зволив, то ми все зробимо на твій приказ. І те ще прийшли ми тобі сказати: колиб хан хотів з тобою вести орду проти гнобителя, ми тобі слуги і провідники в усім. А віднайшли ми на Оці такий брід, що вся орда перейти може скоро. А такий брід є там, де вливається в ріку Оку ріка Івка від того місця півтори верстви, а не дальше як верства відтам буде велике поле, зветься Злинське. І колиб хан з ордою на Москву пішов, ми ждалиб його там на Злинськім полі та через Оку, а також через Жиздру й Угру і міг би його величество хан, минувши Серпухів, підійти до Москви так, що гнобитель про це й не довідавсяб.

Кудеяр повторив це ханові. Девлет-Ґірей не міг нарадуватись.

— О, великий пророче! — сказав він — ти помагаєш нам! Коли в нас будуть добрі провідники, ми доберемося до Москви і прославиться племя татарське. Хан велів Кудеярові взяти в свою опіку прибувших з Руси. Кудеяр відіслав їх у свою посілість і там велів їх удержувати в достатках.

Кудеяр порадив ханові збирати орди, щоби були готові в похід з наближенням весни, але не говорити про це в курилтаю, боячись, щоби прихильники Москви заздалегідь не подали туди вістку і не дали цареві Іванові можности збирати оборонні сили.

Хан так і зробив. Він не говорив нікому про бажання йти на Москву; навпаки, став перед беями і мурзами жалуватися на Литву.

Він твердив, що козаки непокоять білогородську орду і роблять напади на турецькі землі; і турецький падищах готовиться післати на Литву свої сили, тому й татарам треба бути готовими. Мурзи, що одержували подарунки від Литви, стали переконувати хана, що належить воювати Москву, а з Литвою знаходитися в добрій злагоді. Хан доказував, що московський цар тільки і бажає того, щоб татари напали на границі його держави, тому, що в нього тепер військо зібране, отже не слід зачіпати якнебудь Москву так довго, поки вона не забуде, що татари можуть несподівано напасти на неї. Одним словом, хан повторяв мурзам те саме, що їм говорив перше явласький бей. Войовничі мурзи, все готові грабити когоб то не було, успокоювались, вдоволяючися тим, що коли тепер не можна зачепити Москву, то принаймні їм дають нагоду протріпати Литву. Приїхавшого від короля Жиґмонта Августа гонця принято неприхильно; хан не хотів брати подарунків, кричав, сердився на козаків, говорив, що король їх умисно не втихомирює, і відгрожувався, що пригадає Литві свого предка Менґлі-Ґірея, покорителя Києва. На Литву пійшла трівога, там заходились коло укріплення границь, а радні пани старалися відвернути від себе небезпеченство та поріжнити Крим з Москвою, вважаючи Девлета-Ґірея і царя Івана приятелями і союзниками.

(Далі буде).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Українці Філядельфії їдуть на Український День на Світовій Виставі.

Щоб улаштувати гуртову поїздку на Український День на Світовій Виставі в Ню Йорку, скликано в пятницю, 2. червня ц. р., збори представників ріжних товариств з усіх дільниць міста.

Зборами проводив голова Злучених Організацій, п. Т. Хемій, секретарював С. Слободян. На згадану тему розвелась дискусія, в якій забирали голос: д-р В. Ґалан, С. Слободян, М. Довбенко, М. Рибак, Г. Лесюк, Горохівський, Хемій і інші.

Обмірковано справу поїздки і рішено зорганізувати поїздку автомобілями та залізницею. Рішено засягнути докладних інформацій від українського Виставового Комітету і від залізничих компаній щодо їзди залізницею.

Дальше рішено розвести аґітацію за поїздку в пресі і через радіо. На це вибрано комітет, до якого входять: Теодор Хемій, д-р Володимир Ґалан і М. Довбенко. Разом з філядельфійцями можуть їхати залізницею за знижкою й українці з околиці, з Френкфорд, Честер, Бристол, Кемден, Н. Дж., Вілмінґтон, Делта інші.

Тому, що Український День припадає на 18. червня, себто вже недалеко, просимо всіх охочих до поїздки збиратися в гуртки і голоситись на адресу: Теодор Хемій, 707 Попляр вул., Філядельфія, Па.; або телефонувати: Маркет — 0385 (Бел телефон).

У Філядельфії можуть голоситись у громадян по всіх дільницях. Для упорядкування поїздки відбудуться збори в пятницю, 9. червня ц. р., в год. 8 вечором, в домі Українських Громадян, ч. 847 Н. Френклин вул. На ці збори просимо прибути представників з місцевостей поза Філядельфією.

Степан Слободян, секр.

ДЖЕРЗИ СИТІ, НЮ ДЖЕРЗІ

Демократичний Клюб приготовляє прогулку.

На спеціяльних зборах Правильної Демократичної Організації Першої Варди в Джерзи Ситі, що відбулися 5. червня, викінчено остаточні пляни щодо річної прогулки кораблем при місяці, яка має відбутися в найближчий понеділок, 12. червня.

Зборами проводив Вилієм Дж. МекҐоверн, лідер варди й виконний предсідник прогулькового комітету. Для прогульки зачартеровано корабель „Американа" з лінії Месек. Для виїзду його з порту встановлено годину 8. ввечір, а для виїзду призначено причал („пір") „Сі", при кінці вулиці Йорк. Виїзд відбудеться без огляду на погоду.

Для приемности учасників прогульки заряджено широку забавову програму, для котрої замовлено талановитих артистів сцени, фільми й радія. Для танців замовлено популярну орхестру. До комітету принять і приготовань належать:

Mrs. Ellen Donelan, Mrs. Tessie Liszewski, Mrs. Helen Domanski, Mrs. Anna Silvers, Mrs. Mary Greene, Mrs. Nellie Choisez, Miss Johanna Malone, Mrs. Caroline Reid, Mrs. Sophie Mazalewski, Mrs. Alexandria Skoczypiec, Philip R. McGovern, John Chunka, Joseph Bertzak, William Lynch, Charles Specht, James Fay, William Welsh, Ralph Basile, Henry Hunter, Peter Catanzaro, Stanley Kielbas, Frank Waltz.

Буденне.

— Тета є неначе щоденник.

— Чому? Так багато оповідає?

— Ні, лиш приходить до нас що дня.

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ

МІЛВОКІ, ВІС.

Організаційні збори.

На запит головного контрольора У. Н. С., п. Степана Куропася з Шікаґа, чи не можна в нас, у Мілвокі, влаштувати з нагоди 45-літнього ювилею У. Н. С. організаційних зборів, секретар 103-го від. У. Н. С., Т. Барсук, відповів, що так, що хвиля дуже пригожа. День назначено на 14 травня ц. р., коли то місцева мілвоцька молодь мала мати зараз по Службі Божій гостину-обід. По обіді була надія притягнути на збори молодь. Та сталось інакше: зайшли зміни, яких ніхто не передбачував.

Проте згаданого дня прибули гості з Шікаґа, гол. контр. п. С. Куропась і окружний організатор У. Н. С., п. Т. Білецький. По Службі Божій зійшлися до церковної салі люди. Предсідник 103 від. У. Н. Союзу, п. Т. Танін, відкрив збори і попросив усіх забрати місця. Секр. Т. Барсук роздав членам чеки, як дивіденду, що прийшли з У. Н. Союзу. Далі представив гостей з Шікаґа і на першого бесідника попросив гол. контр. У. Н. Союзу, С. Куропася. Бесідник розказав приявним про те, що діється нині на наших рідних землях і порівняв життя наших братів з життям нашої еміґрації в Америці, де є свобода і воля й наші люди можуть гуртуватись, організуватись і творити своє життя. Користаючи з цеї свободи, наші люди створили таку велику організацію, якою є У. Н. Союз, що цього року обходить свій 45-літній ювилей. Цей Союз робить великі прислуги не лиш нашій еміґрації, але також рідному краєві, виставлюючи поважні датки на краєві установи, як Рідна Школа, інваліди, Просвіта, і т. п. А скільки в Америці У. Н. Союз помагав вдовам, сиротам, хорим, студіюючій молоді!

Та ще не всі наші люди розуміють вату У. Н. Союзу, та не всі належать до нього. В Мілвокі є 2,000 родин, а де вони? Чи належать до своєї організації? Найгірше стоїть справа з молоддю. А Союз допоміг би їй зорганізуватись, потворити спортові дружини і т. п. Треба тільки, щоб вона вступила в члени У. Н. С.

Другим бесідником був окружний організатор У. Н. Союзу, п. Т. Білецький. Він подав точні пояснення про фінансові користі, які кожний член черпає з У. Н. Союзу, які грамоти має Союз, скільки за них треба платити та скільки опісля член одержує назад. Промова зробила дуже добре враження і зараз на початок вписалось 9 нових членів, старших і молодих. П. Білецький промовив іще до молоді і сказав предсідникові молодечого клюбу в Мілвокі, що ще прибуде до них на їх збори.

Опісля місцевий священик, о. П. Журавецький, забрав слово і теж закликав приявних, щоб разом всі як один станули в ряди У. Н. Союзу, який охороняє нас матеріяльно і морально від винародовлення. На тім закінчено збори, а відділові урядники подякували гостям за відвідини і повчальні промови. Перед замкненням відспівано „Ще не вмерла Україна".

Т. Барсук,
секр. 103 від. УНС.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Піврічні збори Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 375., відбудуться в неділю, 11. червня, в год. 12:30 пополудні, в домі У. А. Горожан, 847 Н. Френклин ул. Просимо всіх членів явитись на ці збори і вислухати звіту, який здасть контроля з піврічної праці в відділі. Всім довжним членам пригадується вирівняти свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Уряд.

М. Костишин.

ІДЕЙНИЙ ЧИН

(З нагоди Українського Дня на Світовій Виставі).

Хоч доля лукава гонить нас по світу,
Ми в силу зростаєм не так, як колись;
Основи під Храм наш кладемо з ґраніту,
Із кличем братерським: Гей, вряд! Прилучись!

Ця хвиля сучасна від нас вимагає,
Ідейної жертви, солідних умінь,
Рішального духа, що в силу змагає
І рветься з успіхом до світлих стремлінь.

Щоб наші змагання піднести високо,
Хай в красі купаєсь, традиційний лан,
Щоб вольних народів побачило око,
Як вступим ногою на світський екран.

Хай жеж подивляють, як слід розпізнають,
Наші обичаї і звуки пісень;
Чомуж ми в неволі? Певно подумають,
Тому: Звеличаймо Український День!

І хотяй тяжіють народні завдання,
Ми таки скріпляймо ідеї стальні.
Хоч жʼре нас неволя, в нас горді змагання
І ми не спічнемо, аж станем вільні.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ДОПОМОЖІМ УКРАЇНСЬКІЙ МАНІФЕСТАЦІЇ!

Читали ми у „Свободі", у звіті предсідника Українсько-Американського Виставового Комітету і в редакційній статті, про великі перепони, які треба було перебороти, щоб добути Український День на Світовій Виставі в Ню Йорку.

Ми в Ню Йорку знаємо добре про ті перешкоди, бо про них читали і в американській пресі. Знаємо і те, що через большевицьку диктатуру треба було американській газеті влаштувати відомий виступ у „Палісейд Парку", замісць на Світовій Виставі. І тому були приготовані вже давно на найгірше, хоч знали, що наш Виставовий Комітет враз з нашим адвокатом п. Михайлом Пізнаком вже від місяців робить усі можливі заходи, щоб забезпечити американсько-українській молоді можність виступу на Світовій Виставі. Як кажу, ми це знали і були би приняли з найбільшим довірям до нашого Виставового Комітету навіть ту вістку, що ми таки не дістали змоги виступити на Світовій Виставі. І певно не булиб жалували навіть і тих видатків, що їх треба було видати, бо були свідомі, що це йшла довга, тяжка і завзята боротьба — за нашу загальну справу. Та одно нас здивувало, коли ми прочитали, що ми таки перемогли і матимемо Український День, а це: наша жертвенність на ту справу. Дійсно тяжко повірити, що так мало грошей зібрано на таку велику маніфестацію нашої молоді, а з нею й Українського Імени. Тому хай тепер кожний і кожна, що не сповнили свого обовязку, поспішать негайно зо своєю жертвою. Хоч би з радости, що ми свого діпняли. Ми побороли тяжкі перешкоди й осягнули остаточну перемогу. А тепер маємо показати в дні 18. червня, як ми шануємо свою культуру і своє Українське Імя. Час короткий. Але я певний, що всі наші провідні люди, як і наше патріотичне духовенство, доложать усіх старань, щоб своєю працею, своїм словом і своєю жертвою причинитися, щоб наше Свято випало якнайкраще. І щоб великою громадою та рясними оплесками привітали на Світовій Виставі ті сотні нашої молоди, що будуть на сцені представляти наш нарід і його славу.

В. Морозович, Бронкс, Н. Й.



СТАРІ ПРИГАДКИ.

Король Юрій і королева Єлисавета підчас свого побуту в Мавнт Робсон у Вритійській Колюмбії стрінулися з Едвардом Асквитом Гарґрівсом, що співав у хорі на весіллі діда короля.

ВІДОЗВА

ДО УКРАЇНЦІВ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ І КАНАДИ У СПРАВІ СВЯТА 950-ТОЇ РІЧНИЦІ ХРЕЩЕННЯ УКРАЇНИ.

УКРАЇНЦІ!

Український нарід по цілому світі святкує цього року світлу історичну память запровадження християнської віри в Україні великим державним реформатором і розумним українським володарем, київським князем Володимиром Великим, 988 р.

Подія, яку довершено 950 років тому, є документом не тільки релігійно-християнської, але теж історично-державної ваги.

Вона доказує, що український нарід є народом довго вікових державних традицій, є народом старинної культури, яка стала розвиватися могучою стихією по всій Україні від часу запровадження християнської віри.

Християнство, приняте Україною, мало теж могутній безпосередній вплив і на сусідні словянські народи, як нарід московський і білоруський, котрі приняли від України не тільки християнську віру, але навіть звязали початки своїх державних історій з історією України княжої доби.

Український нарід метрополії Дітройту постановив відсвяткувати цю святу релігійну, а заразом історично-державну память великою релігійно-народною маніфестацією, яка відбудеться в Дітройті у вівторок, 4-го липня. Цю маніфестацію приготовляє комітет, у якого склад входять місцеві й околичні українські католицькі парохії, священики і представники всіх українських народних організацій і товариств метрополії Дітройту, без ріжниці їх релігійної або партійної приналежности.

Свято розпічнеться величавим маніфестаційним походом, після якого відправиться архиєрейська Служба Божа в церкві о. Каглина „Ди Шрайн оф Литл Флавер" в Роял Овк, Мішиґен.

В архиєрейській Службі Божій візьмуть участь українські владики: Преосвященний Владика Константин Богачевський, Преосвященний Владика Василь Такач і єпископ канадійських українців, Преосвященний Василь Ладика, як теж десятки місцевих і позамісцевих українських священиків.

Службу Божу співатиме великий хор злучених українських хорів Дітройту в силі 200 співаків, як теж візьме участь наш славний оперовий співак, п. Михайло Голинський. Часть Служби Божої і головна проповідь, яку виголосить англійською мовою о. Каглин, буде передана на радіо. Після маніфестаційного походу і Служби Божої відбудеться для вшанування американських і українських гостей бенкет в Українськім Народнім Домі. Комітет приготовляє у справі свята відповідні статті і меморіяли, як будуть передані американській і українській пресі, як теж запрошує до участи у святі визначних американських церковних, державних і світських достойників. Комітет робить теж заходи, щоб свято було зняте на фільму одною з американських фільмових корпорацій.

Знаючи, що жадна друга з наших громад, в Америці не знаходиться в таких приятливих обставинах, щоб влаштувати свято цеї великої річниці на скалю національної величини, як це пощастило зробити в Дітройті завдяки щирій допомозі американських приятелів українського народу, апелюємо до всіх українців у Злучених Державах і Канаді, злучитися духово разом з нами до участи в цій великій релігійно-народній маніфестації. Просимо теж українські громади, парохії, організації і товариства, уплянувати екскурсії і прибути до Дітройту, щоб узяти участь у святі 950-ї річниці Хрещення України. Просимо про своє прибуття наперед нас повідомити.

ЗА КОМІТЕТ:

Отець д-р Стефан Тиханський,
Головний Завідатель Свята

Адвокат Іван Кузь,
Головний Секретар Свята

По інформації звертатися до:

Rev. Dr. STEPHEN CHEHANSKY
2311 Grayling Ave., Hamtramck, Mich.
Phone, MAdison 3109

JOHN W. KOOS, Esq.
7012 Michigan Ave., Detroit, Mich.
Phone, VInewood 1-5580

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

КЕМПБЕЛ, О. Піврічні збори Тов. Сокіл, від. 218., відбудуться в неділю, 11. червня, в годині 2. пополудні, в У. Н. Домі, 165 Ґордон Ев. Обовязком усіх членів явитись на збори, бо на зборах є важні справи до полагодження, як: справоздання урядників, контролі і дискусія над справозданнями. Неприявні члени платять кару після ухвали Товариства. — Уряд.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Сестр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. 36., відбудуться в неділю, 11. червня, в гали церковній. Початок точно в годині 3. Тож просимо членкиць, щоби явилися на означений час, щоби на вас не чекати. Пригадується тим сестрам, котрі довгують, щоби прийшли на збори й вирівняли свої вкладки, бо приходять піврічні рахунки, щоби контроля не читала на піврічнім мітингу ваші довги. Приведіть, сестри, нових членів вписати, а отримаєте нагороду від У. Н. Союзу. — Марія Гайсак, предс.; Анастасія Грицак, кас.; Марія Ходак, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Збори Тов. У. Н. Союзу, від. 292., відбудуться в суботу, 10. червня, в годині 6:30 ввечір, в гали У. Н. Дому при Мартин ул. Тому, що маємо дуже важні справи, присутність кожного члена конечна. Панове, най не буде наш голос вопіющого в пустині. Послухайте той уряд хоч раз в рік. Знаєте, які справи відділові є: 1) Відзнака. Най кожний буде приготований заплатити і взяти. 2) Назначення дня для спільної фотографії, котра буде поміщена в альманаху. 3) Справа участи в святі хрещення Руси-України, котре відбудеться 4. липня. І багато інших справ збори будуть вирішувати. Збори будуть на горішній сали. Не забувайте і вкладки платити, бо мимо того, що члени дістали дивіденду, відділ мав в маю дефіцит і то здоровий. Панове Союзовці, ми собі з початком року постановили, що в тім році маємо приєднати нових 75 членів. Вже, Богу дякувати, пів року збігає, а ми ще далеко до половини. Ану візьмімся до роботи, але всі, і покажім, що ми можемо доконати великих діл. Вас вже не змушується дуже трудитися, як що знаєте чоловіка чи женщину, або діти (а є їх, Богу дякувати), що не стоять у Союзі, так поговоріть трохи з таким чоловіком в справі Союзу, а відтак повідомніть секретаря пост-карткою, а він вже допильнує тої справи. Багато не мають жадних трудностей, бо мають добрих кандидатів таки в своїй хаті. Всі ті члени, котрі причиняться до зорганізовання хоть одного члена, старшого чи дитину, їх імена будуть поміщені в альманаху на спомин тої праці в ювилейній кампанії. Не забувайте: збори: 10. червня, 6:30, У. Н. Дім. — І. Форись, предс.; П. Кізел, секр.; І. Андрусевич, кас.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ВІЛКС-БЕРИ, ПА. Піврічні збори Бр. св. Василія Великого, від. 278., відбудуться 11. червня, зараз по Сл. Божій, в галі церковній. Прошу кожного члена й членкиню прийти на мітінґ, бо маємо дуже важні справи до полагодження. Це відноситься до всіх членів, а передівсім до урядників, котрі мають давати членам приклад і датися видіти кожного мітінґу. — Семен Турчин, предс.; Михайло Іванів, кас.; Михайло Ромевук, секр.

АЙРОНДЕКВІТ, Н. Й. Збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 289., відбудуться в пятницю, 9. червня, в 7:30 вечором, в т. Дроня. Проситься членів прибути на збори на означений час, бо маємо важні справи до полагодження. — Н. Головка, секр.

ТОЛІДО, О. Піврічні збори Бр. св. Отця Николая, від. 167., відбудуться в неділю, 11. червня, в годині 2. пополудні, в гали, де звичайно. Проситься прийти начас. — Ів. Кульматицький, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Піврічні збори Бр. св. Василія, від. 339., відбудуться в суботу, 10. червня, в годині 5. ввечір, у Народнім Домі, 3322 Лавренс Стр. Обовязком кожного члена бути на мітінґу на означений час і почути звіт контрольної комісії за минулих 6 місяців. Пригадується ще раз довгуючим членам вирівняти свої довги, щоби не перетягати знов на наступних 6 місяців, а відтак нарікати на уряд. Тож приходіть всі як один на мітінґ і вирішіть справу як слід. А тоді всі до праці і до згоди, бо згода будує, а незгода руйнує. Проситься таксамо, може хто з членів має нові члени, то приведіть зо собою і впишіть їх до У. Н. Союзу. За нові члени У. Н. Союз платить нагороду. Так само проситься членів вписувати свої діти до У. Н. Союзу. — Уряд.

ЧЕСТЕР, ПА. Піврічні збори Бр. Сош. св. Духа, від. 237., відбудуться в неділю, 11. червня, точно в 2. год. пополудні, в У. Н. Домі. Всі члени обовязково повинні бути присутні на тих зборах та довідатися про діловодство урядників і про звіт контр. комісії. Довгуючі члени, старайтеся на тих зборах заплатити свої залеглости, бо в нас нема колектора, щоби ходив по хатах. — Лука Благітка, предс.; Григорій Матис, кас.; Григорій Стеців, секр.

КЛИФТОН, Н. ДЖ. Піврічний мітинг Тов. Українська Січ, від. 182., відбудеться в неділю, 11. червня, в 2. годині пополудні, в парохіяльній гали, 45-47 Говп Еве., Пасейк, Н. Дж. Буде справоздання контр. комісії за 6 місяців діловодства і інші важні справи товариські, тому обовязком кожного члена прибути на ці збори. Довгуючі члени зволять прийти і вирівняти свої залеглі вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. — І. Ладичка, предс.; Г. Яськів, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Місячні збори від. 280. відбудуться в неділю, 11. червня, в годині 2. пополудні, в Укр. Гор. Клюбі, 608 В. Лакавана Ев. Присутність членів на зборах є обовязкова. — Р. Рубльовський, секр.

ТОМАСТОН, КОНН. Піврічні збори Тов. Українська Січ, від. 421., відбудуться в суботу, 10. червня, в годині 8. вечором, в Українській Галі, Проспект ул. Проситься членів, щоби явилися на зборах, бо є важні справи до полагодження. Члени, котрі є суспендовані, як вирівняють свої вкладки, будуть наново приняті, як приписує статут У. Н. Союзу. — Андрій Береза, предс.; М. Шипінка, кас.; І. Кіндрат, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Місячні збори Укр. Тов. Січ, від. 39., відбудуться в неділю, 11. червня, зараз по вел. Сл. Божій. Всі члени обовязані бути на зборах, бо маємо багато справ до порішення. — Іван Нігуляк, пр.; Іван Лесюк, фін. секр.; Андрій Кудлик, кас.; Ілля Лущак, рек. секр.

ПАЛМЕРТОН, ПА. Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 369., відбудуться в понеділок, 12. червня, в годині 7. ввечір, в гали церковній. Обовязком кожного члена бути на зборах, бо є важні справи. Довгуючим членам пригадується, щоби прийшли і заплатили свої довги до кінця місяця червня. — І. Березяк, ре.; О. Патер, кас.; М. Куба, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 334., відбудуться в неділю, 11. червня, в 12. годині вполудне, в У. Н. Домі. Проситься всіх членів прийти на збори, бо є важні справи до полагодження. Так само проситься членів, щоби кожний член привів одного нового члена і записав його до У. Н. Союзу і Товариства ім. Івана Франка, бож це наша сильна запомогова організація, У. Н. Союз, що її ніщо не може побороти. — Микола Задерецький, предс.; Стефан Морозович, секр.-кас.; Іван Жук, рек. секр.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. Піврічний мітинг Бр. св. Арх. Михаїла, від. 142., відбудеться в суботу, 10. червня, в У. Н. Домі, 212 Фултон Стр., в год. 7:30 ввечір. Проситься ласкаво прибути, бо є важні справи до полагодження. Буде справоздання контр. комісії. Будеться принимати нових членів до Братство і до У. Н. Союзу. Хтоб хотів вступити, нехай зголоситься до секретаря відділу по інформації. — Я. Лещак, предс.; М. Маркович, кас.; П. Останчук, секр.

КОТСВИЛ, ПА. Піврічні збори Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 248., відбудуться в неділю, 11. червня, в годині 1. Проситься членів, щоб явилися всі, бо маємо важні справи до полагодження. — М. Пик, предс.; П. Турчин, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Піврічні збори Тов. Запорозька Січ, від. 325., відбудуться в суботу, 10. червня, в гали Укр. Нац. Дому, 216-18 Гренд Стр., точно в годині 8. вечором. Проситься членів прийти й вирівняти вкладки до Тов. і У. Н. Союзу. Багато членів довгують по кілька місяців; вони мусять вирівняти, бо інакше будуть суспендовані. Проситься привести нових членів і вписати до Тов. і У. Н. Союзу, бо тепер принимається без вступного. — І. Малик, предс.; М. Костів, кас.; П. Малицький, секр.

БОСТОН, МАСС. Місячні збори Тов. ім. Е. Коновальця, від. 238., відбудуться в неділю, 11. червня, в церковній галі, зараз по відправі. Проситься всіх прийти та вплатити свої вкладки начас. Не можна протягати до останнього дня, бо тим робиться прикрість секретареві, котрий мусить висилати увесь розмет начас до головної каси. Хто хоче вписати себе або своїх дітей, зволить прийти на збори. Будуть там ріжні справи обговорені. Тому прийдіть усі й разом порадимось. — Н. Давискиба, секр.

РОСФОРД, О. Піврічні збори Бр. св. Михаїла, від. 235., відбудуться в неділю, 11. червня, в годині 2. пополудні, в галі У. Н. Дому. — Н. Проць, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Піврічні збори Тов. Любов, від. 45., відбудуться в неділю, 11. червня, в годині 2. пополудні, в домі Тов. У. А. Горожан, 847 Н. Френклин ул. Проситься членів, щоби точно зійшлися начас. Контроля провірить книги Товариства за останніх 6 місяців і здасть звіт про провірку, також інші важні справи, про котрі члени почують на зборах. Тому приявність кожного члена є конечна. Не забувайте, що в тім ювилейнім році кожний Союзовець має причинитися до збільшення членів, а особливо тут родженої молоді. Тож до праці! Хто придбає нових членів через літо, то в осени на ювилею буде проголошений і винагороджений. — Уряд.

ФРЕНКФОРД, ПА. Місячні збори Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 268., відбудуться в суботу, 10. червня, в годині 7:30 ввечір, в домі Укр. Громади, 2171 Вакелінс ул. Проситься вхіх членів прибути на означений час. Важні справи до вирішення. Довгуючим членам пригадуємо, щоби вирівняли свої залеглости. Хто бажав би стати членом У. Н. Союзу, або вписати свої діти, нехай зголоситься на збори. — М. Андріїв, предс.; Г. Михалюк, кас.; П. Омелян, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Місячні збори Бр. св. Стефана, від. 221., відбудуться в неділю, 11. червня, в салі церковній при Оклей і Райс ул., в годині 12. сполудне. Обовязком всіх членів є приходити частіше на збори. Хто з членів чи членкиць неотримав ще дивіденди з У. Н. С., то проситься прийти на збори, де отримаєте від секретаря. — Ф. Васильовський, пр.; О. Любас, кас.; Т. Щпікула, секр.

Довге життя.

— Чи це правда, що на основі лікарських статистичних даних жонаті мужчини живуть два рази довше, ніж нежонаті?

— Ні, тільки життя видається їм довшим.

Стратив віру.

Малий Ромчик дістав від батька в шкіру.

— Е...е...е!... Не вірю вже в янгола-хоронителя... Бо як він тебе хоронив, мамо, коли ти виходила замуж за батька?

Між артистями.

— Чому наша славна акторка була така зіритована?

— Бо отримала лиш одинацять китиць квітів.

— Чи це мало?

— Ні! але вона заплатила за дванацять!...

В школі.

— Миколо, чи можеш мені розказати про те, що ділялося в Европі перед 200 роками?

— Ні, пане професоре, я маю ледви 12 років...

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ.

БОСТОН, МАСС.

Праця у відділі.

Дня 18 травня ц. р. наш відділ, ч. 238 УНС, відбув свої спеціяльні збори, на які зійшлася більшість членів, старших і молодих. Збори відкрив предсідник відділу, п. П. Мороз, і пояснив їх ціль. Одночасно представив зріст відділу. Він підкреслив, що У. Н. Союз чимраз більше захоплює собі повагу нашої суспільности, а то через свою працю на економічнім полі, а теж загально національнім. З тих то причин люди горнуться до У. Н. Союзу і збільшують його членство.

Далі забрав слово Н. Давискиба, гол. радний УНС, і розказав дещо про річне засідання головного уряду У. Н. С., котре відбулося в Шікаґу. Він говорив про чесну і совісну працю екзекутиви, внаслідок якої У. Н. Союз зростає маєтково, а також у членстві. Цей зріст, говорили головні урядники на згаданім засіданні, треба також завдячувати відділовим урядникам на місцях, які точно і совісно виконували свою працю. Через оту спільну, згармонізовану працю в головному уряді та по відділах зріс У. Н. Союз до близько шістьох мілїонів долярів майна, і може давати своїм членам гарні дивіденди.

Далі були наради в справі 45-літнього ювилею У. Н. Союзу та посвячення відділових прапорів, яке має відбутися 23 липня ц. р. в Українськім Парку, в Метуен, Масс. У тій справі забрав голос наш парох о. В. Каськів і подав думку, як таке свято повинно відбутись. Він радив приготувати на той час „пропамятну книгу", в яку вписувались би приявні, а також щоби приготувати відповідні цвяшки, які вбиваноб у держак прапора. По вичерпній дискусії, в якій забирали голос майже всі члени, на внесок О. Войткова, піддержаного І. Буцяком, одноголосно ухвалено, щоб такі цвяшки, на взір тризуба, приготовити.

До приготування програми вибрано обширний комітет, до котрого ввійшли: о. В. Каськів, Н. Давискиба, П. Мороз, І. Буцяк (старший), О. Войтків, І. Берестецький, Д. Сілінський, С. Бойко, А. Івашко, С. Ярош, С. Кучер, Й. Бербелицький; з жінок: Марта Берестецька, А. Бербелицька, Марія Буцякова, О. Шафранська, Олена Школяр, Марія Давискиба, С. Козак, С. Музика, С. Зінько; з дівчат: Марійка Музика, Анна Івашко, Марія Шафранська, Анна Шафранська, Софія Шафранська, Анна Попович, Надія Буцяк, Стефанія Давискиба; з хлопців: П. Греценко, П. Попович, І. Сілінський, М. Гримак, В. Берестецький. Цей комітет має поділитись на секції до праці в часі фестину, а також до переведення святочної програми. На тім святі буде відзначений один із членів У. Н. С., що прислужився найбільше до розвою Союзу. Хто тим членом є, покажеться щойно на місці. На святі буде приявний гол. секретар У. Н. Союзу, п. Дмитро Галичин. Підготовою українських танців має занятись пані А. Виноградник. Програма буде багата й інтересна. Очікуємо гостей зо стейтів: Масачусетс, Род Айленд і Ню Гемпшир.

При кінці зборів наш касієр Й. Бербелицький роздав усім чеки дивіденд.

Н. Давискиба,
секр. 238 від. У. Н. С.

КОРАБЕЛЬ БЕЗ ПОРТУ.

„Ст. Луіс", корабель лінії „Гамбург-Америка", з 907 жидівськими втікачами з Німеччини заїхав до порту Гавани на Кубі, щоб там висадити своїх пасажирів, але кубський уряд відмовився приняти втікачів, а кубська поліція вивела корабель з порту. Корабель кружляє по Карібському морю, а урядники лінії й жидівські допомогові організації ведуть ріжні переговори, щоб добитися захисту для втікачів.

Шотляндець покликав таксівку:

— Скільки візьмете за їзду на залізничий двірець?

— 2 пенси.

— Їдьте собі дальше. Задорого.

Таксівка рушила з місця, а шотляндець побіг за нею. Коли вже дуже змучився, спитав:

— А звідтіль скільки візьмете?

— 3 пенси. Залізничий двірець є в противному напрямі.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЮ ЙОРК, Н. Й. Українське Національне Запомогове Тов. Дністер, від. 361., відбуде свої піврічні збори в суботу, 10. червня, точно в 8. годині ввечір, від ч. 217-119 Іст 6. вул. На порядку нарад важні справи до перепровадження на цих зборах. Тому, шановні члени й членкині, не опустіть бодай цего одного вечора, котрий є рішальним для нашого шановного Тов. Уже пора нам усім зрозуміти справу своєї ваги. Ніхто не заступить нас в нашій праці, котра повинна лежати на серці всім членам Тов і від. 361 У. Н. С. Тому конечно повинні усі прибути точно на означений час. Хто має нових членів, то просимо привести їх впору, точно начас. Повинуйтесь як цему покликові так і статутові, котрий ми всі прирікали щиро виконати. — Т. Гулька, рек. секр., 602 Е. 11th St., Ню Йорк, Н. Й.

БРУКЛИН, Н. Й. Піврічні збори Тов. Дністер, від. 310., що мали відбутися 10. червня, перенесені на 17. червня, год. 7:30 вечором, в церковній гали, 724 Лїонард ул. Проситься прийти начас і приведіть кандидатів до Союзу і Товариства. Вписуйте свої діти. Вразі неприсутности члена поступиться з ним після статута. — В. Венґринович, пр.; С. Пежехатий, кас.; М. Більський, секр.

Денервує...

— Вже пів години шукаю коркотягу, щоб отворити пляшку, та ніде не можу знайти,

— Бийся Бога! Хто чував пити коняк уже в 8-мій годині рано?

— Та бо бачиш, лише коняк успокоює мене, коли я поденервований...

— А щож тебе так поденервувало?

— Те, що не можу ніде знайти коркотягу!...

ТАРЗАН І ЗАБОРОНЕНЕ МІСТО. (132)



Події рухались тепер мов блискавка. Тарзан зо своїми когортами вдерся до палати і визволив Гелену та Маґру. А ґалери Герата розторощили фльоту атарвів, а їх залоги триюмфальним походом увійшли на вулиці Атару. Місто було вцілості опановане силами Тарзана і його союзниками тоботанцями. Герат предложив Тарзанові до услуги свої кораблі.



Всі вихваляли могутнього Тарзана, його відвагу, підприємчивість і невгнутість у починах. Маґра цілий час споглядала в його сторону, очікуючи бодай одного ласкавого погляду. Але Тарзан знав, що один ласкавий погляд розбудить бажання другого, третього. А того він не хотів. Наґло хтось приволік наперед божевільного Атана Тома.



Атан Том далі стискав заздрісно скриньку, що її вкрав був у підводній святині. „Я вбив задля того Ляль Таска. Не відбирайте мені. Це мати всіх жемчуґів", белькотав він. „Не може бути", відповів Герат. „Мати усіх жемчуґів у мене". Вирвавши йому скриньку, він відкрив її. Там був кусок вугля. Атан Том, побачивши це, з жалю впав трупом.



„Задля цього проклятого куска вугля ми всі стільки натерпілись і десятки разів заглядали смерті в очі", заговорив Брайен. „Та найкумедніше це те, що вугол справді є матірю всіх жемчуґів. Тож та назва не розминається з правдою", додав він. „Люди справді дивні істоти", завважив Тарзан і заглибивсь у свої думки.